

Eksamen nr. 1

Prøveform A

Forberedelsestid: 60 min.

- Se video: Intro
- Forbered opgaven
- Se video: Eksamen 1
- Diskuter elevens præstation og giv en karakter
- Se video: Votering
- Konkluder hvad der lægges vægt på

OBS!

Se også gratis videoer med gode råd om prøver og eksamen.
Mød en række deltagere i serien "Ved det grønne bord"

www.dgb.dk

Citat

EKSAMEN I INTERNATIONAL ØKONOMI, NIVEAU A

Udviklingsteorier, udviklingspolitik og udviklingsøkonomisk landeanalyse

OPGAVE 1

1. Med udgangspunkt i bilagene ønskes en kort redegørelse for Tanzanias udviklingsniveau.
2. Analyser årsagerne til Tanzanias underudvikling – her skal relevante udviklingsteorier inddrages.
3. Sammenlign Tanzania med tidligere ulande som er kommet ud af fattigdomsfælden (fx Kina og De seks Tigre) og diskuter mulige strategier, der kan føre Tanzania videre frem i udviklingsprocessen.
4. Forklar kort hvordan den globale økonomiske krise ventes at påvirke u landene – kom herunder især hvordan de afrikanske lande ventes at blive påvirket af krisen.
5. Giv en vurdering af effekten af den danske bistandspolitik.

Bilagsliste:

Bilag 1: Tanzanias udvikling. Udenrigsministeriet – Danida februar 2009

Bilag 2: Tabel: Udviklingen i verdenseksporten, andele. www.udviklingstal.dk

Bilag 3: "Økonomisk krise rammer u landene hårdt" Kristeligt Dagblad d. 27.12.08

Bilag 4: "Forskning skyder dansk ulandsbistand i sænk" Jyllandsposten d. 13.02.2008

Bilag 1

Tanzanias udvikling – Udenrigsministeriet, Danida februar 2009

Landefakta Tanzania – uddrag.

Den økonomiske og sociale situation

Parallelt med de politiske reformer er Tanzanias økonomi siden starten af 1990'erne gradvist blevet omdannet fra en socialistisk økonomi til en markedsøkonomi. De seneste ti år har landet generelt opretholdt makroøkonomisk stabilitet med en årlig inflation på omkring 6 pct., men inden for de sidste par år er inflationen dog steget signifikant blandt andet som følge af den internationale fødevarerkrise og de stigende brændstofpriser. I 2007 var inflationen således på cirka 7 %. Siden 2000 har den økonomiske vækst været på ca. 6½ pct. årligt. Dette har været muligt pga. gennemførelsen af afbalancerede økonomiske politikker, stigende offentlige investeringer og gradvist stigende skatteindtægter.

Statsbudgettet er på ca. 30 mia. kr., hvilket svarer til mindre end to års samlet dansk udviklingsbistand. Ekstern bistand finansierer ca. 34 pct. af statsbudgettet og udgør knap 12 pct. af bruttonationalproduktet. Til sammenligning kan anføres, at skatteindtægterne udgør ca. 17 pct. af bruttonationalproduktet. Tanzanias bruttonationalindkomst pr. indbygger var i 2007 ca. USD 420. Dermed er Tanzania et af de fattigste lande i verden.

Tanzania har fået eftergivet en stor del af sin gæld. Det har nedbragt nutidsværdien af den udenlandske gældsbetjening til 22 pct. af bruttonationalproduktet og 95 pct. af værdien af dets eksport. Betjeningen af den udenlandske gæld er således kommet under kontrol. Den indenlandske lånoptagelse er under kontrol, om end den hersker en vis usikkerhed om den reelle størrelse på grund af det skrøbelige datagrundlag.

Ifølge de foreløbige konklusioner fra den i oktober 2008 offentliggjorte nationale fattigdomsundersøgelse (Household Budget Survey) er andelen af befolkningen under fattigdomsgrænsen faldet fra knap 35,7 % pct. af befolkningen i 2001/02 til 33 % i 2007. Det absolutte antal personer under fattigdomsgrænsen er imidlertid steget fra ca. 9,5 mio. til ca. 13 mio. i samme periode på grund af befolkningstilvæksten (gnsn. 2,6 % om året), hvilket betyder at på trods af en overordnet og vedvarende økonomisk vækst er der i dag i Tanzania flere mennesker end tidligere der lever i fattigdom. Tanzanias nuværende befolkning på knap 42 mio. indbyggere kan således forventes fordoblet i løbet af de kommende 30 år.

Væksten i Tanzania har hidtil været ubalanceret og tilgodeset byområder frem for landområder, velstående befolkningsgrupper frem for fattige, samt minedrift og servicefag frem for landbrug. For effektivt at bekæmpe fattigdommen er årlige vækstrater på 8-10 pct. igennem en længere periode nødvendige. Det er endnu for tidligt at sige, om Tanzania vil kunne nå FN's målsætning om at halvere fattigdommen inden 2015, men det vil afgjort kræve relativt store stigninger i de private investeringer og en øget vækst i landbruget.

Udfordringen for præsident Kikwetes regering vil være at øge reformtempoet og især forbedre rammevilkårene for den private sektor. Der er også brug for at diversificere økonomien, forbedre infrastrukturen, effektivisere landbruget, fremme eksporten og tiltrække flere udenlandske investeringer samt bekæmpe korrupsion.

LANDEFAKTA TANZANIA

GEOGRAFI

Hovedstad	Dodoma, men reelt fungerer Dar es Salaam fortsat som hovedstad(2.498.000 indb.)
Areal	945.000 km ² (Danmark 43.000 km ²)
Indbyggertal	41,9 mio. inkl. ca. 1,2 mio. på Zanzibar (2008)
Befolkningsvækst pr. år	2,1 pct. (2008)
Befolkning	Hovedsageligt Bantu, mens befolkningen i Zanzibar er blandet arabisk og afrikansk
Sprog	Kiswahili og Engelsk, samt arabisk på Zanzibar
Religion	På fastlandet er fordelingen 45% kristne, 45% muslimer og 10% oprindelige religioner. På Zanzibar er ca. 99% muslimer.
Tidsforskel	+1 time om sommeren, +2 time om vinteren

ØKONOMI

BNI pr. capita	USD 420 (2007).
Vækst i BNP pr. capita	7,1 % (2007)
Gældssituation (år)	Udlandsgæld 4,4 mia. USD (2007).
Udenlandsk bistand pr. capita	42 USD (2007)
Dansk projekt/programbistand	Ca. DKK 500 mio. årligt
Valuta	Tanziansk shilling (TSH)
Valutakurs	1 DKK er ca. 235 TSH
Dato for valutakurs	20.01.2009
Dansk samhandel	Samhandlen mellem Danmark og Tanzania er beskeden. I 2007 ud-gjorde eksporten DKK 64,8 mio. og importen udgjorde DKK 8,7 mio.

Tanzania

- et dansk programsamarbejdsland

<i>Tal fra 2007 - hvis ikke andet er angivet</i>	Tanzania	U-lande med lavindkomst	Danmark
Befolkning i alt, mio.	40,4	1.295,8	5,5
Befolkningsvækst 2006-07, procent	2,4	2,2	0,4
Bybefolkning i procent af samlet befolkning, procent	25	32	86
Vækst i bybefolkning 2006-07, procent	4	4	1
Gennemsnitlig levealder, år	52	57	78
Samlet fertilitet (antal børn pr. kvinde)	5	4	2
Fødselsrate, promille	39	33	12
Dødsrate, promille	13	11	10
HIV-smittede i procent af de 15-45 årige, procent, 2006	6,3	2,2	0,2
Adgang til rent drikkevand, procent af befolkningen, 2006	55	68	100
Alfabeter i procent af de 15+ -årige	72	64	..
Landareal, 1.000 km ²	885,8	21.216,9	42,4
Landbrugsareal i procent af samlet areal, procent	39	39	61
Fødevarerproduktion (indeks 1999-01 = 100), 2005	109	112	103
Landbrugets andel af BNP, procent	..	25	1

BNP i alt, mia. US\$	16,2	801,4	311,6
Vækst i BNP 2006-07, procent	7	6	2
BNP pr. indbygger, US\$	400	618	57.051
Inflation, procent	7	..	2
Renter og afdrag på udlandsgælden i procent af eksportindtægterne, procent, 2005	4	8	..
Militærudgifter i procent af BNP, 2006	1	1,8	1,4
Internetbrugere pr. 100 indbyggere	1	5	81
Mobiltelefonabonnenter pr. 100 indbyggere	21	22	114
CO2-udslip, tons pr. indbygger, 2005	0,1	0,6	8,5

Kilde: Verdensbanken WDI-cdrom 2009. Udarbejdet for Geografforlaget/ Karsten Duus.

Bilag 2

Udviklingen i verdenseksporten, andele ⁽⁵⁶⁾

	1948	1953	1963	1973	1983	1993	2003	2007
	Værdi i mia. US\$							
Verden	59	84	157	579	1.838	3.675	7.375	13.619
	Andel i procent							
Verden	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nordamerika	28,1	24,8	19,9	17,3	16,8	18,0	15,8	13,6
USA	21,7	18,8	14,9	12,3	11,2	12,6	9,8	8,5
Canada	5,5	5,2	4,3	4,6	4,2	4,0	3,7	3,1
Mexico	0,9	0,7	0,6	0,4	1,4	1,4	2,2	2,0
Latinamerika	11,3	9,7	6,4	4,3	4,4	3,0	3,0	3,7
Brasilien	2,0	1,8	0,9	1,1	1,2	1,0	1,0	1,2
Argentina	2,8	1,3	0,9	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4
Europa	35,1	39,4	47,8	50,9	43,5	45,4	45,9	42,4
EU 1)	-	-	27,5	38,6	38,6	38,6	42,7	39,1
Tyskland	1,4	5,3	9,3	11,6	9,2	10,3	10,2	9,7
Frankrig	3,4	4,8	5,2	6,3	5,2	6,0	5,3	4,1
UK	11,3	9,0	7,8	5,1	5,0	4,9	4,1	3,2
Italien	1,8	1,8	3,2	3,8	4,0	4,6	4,1	3,6
CIS (Rusland m.fl.)	-	-	-	-	-	1,5	2,6	3,7
Afrika	7,3	6,5	5,7	4,8	4,5	2,5	2,4	3,1
Sydafrika	2,0	1,6	1,5	1,0	1,0	0,7	0,5	0,5
Mellemøsten	2,0	2,7	3,2	4,1	6,8	3,5	4,1	5,6
Asien	14,0	13,4	12,5	14,9	19,1	26,1	26,2	27,9
Kina	0,9	1,2	1,3	1,0	1,2	2,5	5,9	8,9

Japan	0,4	1,5	3,5	6,4	8,0	9,9	6,4	5,2
Indien	2,2	1,3	1,0	0,5	0,5	0,6	0,8	1,1
Australien og New Zealand	3,7	3,2	2,4	2,1	1,4	1,5	1,2	1,2
De seks Tigre	3,4	3,0	2,4	3,4	5,8	9,7	9,6	9,3
GATT/WTO Medlemmer	60,4	68,7	72,8	81,8	76,5	89,5	94,3	94,1

NB: De seks tigre omfatter: Taiwan, Hong Kong, Sydkorea, Malaysia, Thailand og Singapore.

1: EF(6) i 1963, EF(9) i 1973, EF(10) i 1983, EU(12) i 1993, EU(25) i 2003 og 2007.

Kilde: www.wto.org, 3/2009. Udarbejdet for Danida af Geografforlaget/ Karsten Duus.

Bilag 3

Kristeligt Dagblad | 27.12.2008 | 1. sektion | Side 1 | 549 ord | artikel-id: e15d6821

Økonomisk krise rammer u -lande hårdt

Af Karin Dahl Hansen

Lavere u -lands -bistand , mindre handel og færre penge sendt hjem fra slægtninge i Vesten. Det er nogle af de udfordringer, den økonomiske krise skaber for Den Tredje Verden

Det kniber gevaldigt for EU-landene at holde deres pæne løfter om før 2012 at yde 0,7 procent af bruttonationalindkomsten, BNI, til Den Tredje Verden.

Ingen lande har endnu sagt, de ikke vil holde løfterne, men kigger man på de budgetter, der er lagt for 2009, er der mange lande, som endnu ikke er begyndt at bevæge sig hen mod målet.

– Storbritannien står over for en vældig stor stigning, og det samme gør de mange nye EU-lande. Hvis de ikke stiger i 2009, skal de op på en meget høj stigningstakt i 2010 og 2011 for at nå målet, siger generalsekretær i Dansk Røde Kors, Anders Ladekarl.

Danmark gik for nogle år siden væk fra at yde en fast del af BNI til at yde et fast beløb, og næste år har vi sat 15,3 milliarder kroner af. Da regeringen venter et lavere BNI på grund af den økonomiske tilbagegang, vil det reelt set betyde, at vi yder en større del af BNI end tidligere – budgettet siger 0,82 procent.

Ifølge Lars Engberg-Pedersen, der er seniorforsker på Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS, forudser den britiske tænketank ODI, der beskæftiger sig med udviklingslandene, at en fjerdedel af ressourceoverførslerne til Den Tredje Verden vil forsvinde næste år.

– I Holland presser oppositionen på for at skære ned på udviklingsbistanden næste år, og det er yderst tvivlsomt, om Tyskland og Frankrig lever op til sine forpligtelser. Italien kommer slet ikke til det, og debatten vil helt sikkert komme op igen i EU, selvom Kommissionen vil presse på, for at løfterne bliver holdt, siger Lars Engberg-Pedersen.

Det er dog ikke nedgang eller stagnation i udviklingsstøtten, der vil ramme u-landene hårdest. Det vil derimod den faldende handel, stigende energipriser og ikke mindst mindre pengeoverførsler fra slægtninge i Vesten.

– Immigranter sender 10 gange så mange penge hjem, som landene modtager i bistandshjælp.

Immigranterne sidder på de yderste job i den formelle og uformelle sektor i Vesten, og når de bliver fyret, går det hårdt ud over økonomien i lande som Somalia og Zimbabwe, siger Anders Ladekarl.

Lars Engberg-Pedersen peger på, at Kinas økonomi ikke bliver nær så hårdt ramt af den økonomiske krise som de vestlige lande, og Kina er en stor aftager af varer fra Afrika. Men stiger energipriserne, kan det blive katastrofalt for udviklingslandene.

– Mange afrikanske lande bruger umådeligt mange ressourcer på olie, som er helt nødvendig for at få økonomien til at fungere i de lande. Og i de lande, hvor der er olie, for eksempel Nigeria, har man ikke hidtil formået at få energiindtægterne til at komme den brede befolkning til gode, siger Lars Engberg-Pedersen.

Udviklingsminister Ulla Tørnæs (V) understreger, at det netop nu er vigtigere end nogensinde, at de vestlige lande holder deres løfter og ikke bruger den finansielle krise som undskyldning for at skære ned på bistandsbudgetterne.

– Det er da ikke blevet nemmere at holde de økonomiske løfter, men det er meget kortsigtet, hvis vi ikke gør det. Der er kun 14 kilometer mellem Europa og Afrika, og vokser fattigdommen i Afrika, vil vi se endnu flere unge mænd, der søger lykken på det europæiske kontinent, selvom vi alle ved, det ikke er løsningen på verdens fattigdomsproblemer. Dertil kommer øget risiko for ufred, ustabilitet og øget religiøs radikaliserings, siger Ulla Tørnæs.

Bilag 4

Forskning skyder dansk ulandsbistand i sæk

Bistandskronerne til de fattigste lande skaber hverken vækst eller udvikling, viser ny forskning. Formanden for Folketingets Udenrigsudvalg afviser præmisserne.

Af [Jakob Sorgenfri Kjær](#) Jyllands-Posten, 13.02.08.

Udviklingsbistand er et misvisende ord, fordi skattekroneerne til verdens fattigste lande ikke skaber udvikling.

Så dystert drages konklusionen af økonomiprofessor Martin Paldam fra Aarhus Universitet.

»Effekten af bistandshjælpen er overordnet set lig nul«, siger professor Martin Paldam til Jyllands-Posten.

Læg bistanden om

Hans pointe er baseret på en ny undersøgelse af udviklingen i 46 lande i Afrika mellem Sahara og Sydafrika.

Forskningens fokus retter sig mod, hvilken effekt udviklingsmidlerne har på den økonomiske vækst, opbyggelse af demokrati og bekæmpelse af korrupsionen i nogle af verdens fattigste lande.

»Hvis politikerne ikke bare vil give socialhjælp til ulandene, men også ønsker at

skabe udvikling, bør bistanden lægges om«, fortsætter Martin Paldam.

Konklusionen bakkes op af lektor Christian Bjørnskov, som har forsket i udviklingsbistand på Handelshøjskolen i Århus.

»Når vi snakker ulandspolitik herhjemme, handler det altid om, at vi skal give flere penge i udviklingsbistand. Men vi bør i stedet snakke om at promovere fri handel, sikre folks rettigheder og fjerne toldbarrierer. Det er her, ulandene kan hjælpes - og ikke ved at give flere penge i form af udviklingsbistand, der alligevel ikke har nogen gavnlig virkning«, siger Christian Bjørnskov i en pressemeddelelse.

Hæver ulandsbistanden

Den skarpe kritik af ulandskronernes prioritering kommer, efter regeringen har indvilliget i at arbejde hen imod at hæve ulandsbistanden til 1 procent af BNI. I dag udgør ulandsbistanden 0,8 procent af BNI, hvilket i kroner og øre var næsten 14 milliarder i 2007.

Regeringens kursskifte kan bl.a. tilskrives Ny Alliance, som har øget ulandsbistand som en af sine mærkesager.

Den nye formand for Folketingets Udenrigsudvalg, Gitte Seeberg fra Ny Alliance, ryster på hovedet over kritikken. Forskningen er for ensidig, fordi den udelukkende fokuserer på økonomi, mener hun.

»Det er muligt, at ulandsbistanden ikke skaber den store vækst. Men ulandsbistanden handler jo om meget mere. Den handler om at bygge nye veje, skaffe rent drikkevand og uddanne bønder i bedre at dyrke jorden«, siger Gitte Seeberg til politiken.dk.

Ansvar for at skabe bæredygtig udvikling

Gitte Seeberg mener, det er bydende nødvendigt for EU-landene at fokusere på det, som professor Martin Paldam kalder 'luftigt', nemlig udvikling af civilsamfund og demokrati.

»Det kan måske forekomme luftigt, men det er enormt vigtigt, at de vestlige donorlande fokuserer på udvikling af demokrati og menneskerettigheder. Det er vigtigt for at skabe en bæredygtig udvikling, så projekterne også står der om fem år«, siger Gitte Seeberg.

Som eksempel giver hun, at den kraftigt stigende kinesiske investeringslyst på det afrikanske kontinent er baseret på rendyrket kapitalisme; modsat ulandsbistanden fra Danmark og de andre EU-lande tager Kinas investeringer ikke ansvar for de fattige landes udvikling af demokrati og menneskerettigheder.